

Prof. Dr. VITAS MANELIS
(1910-1965)

1965 metų rugpjūčio 2 d. Chicagos lietuvius sukruvinti skaudūs žinia: mirė prof. Manelis. Mirė jis širdies smūgio ištiktas, sėdėdamas savo darbo kabinete — vos prieš keliolika minučių padiktavęs sekretorei raštą.

Prof. V. Manelis gimė 1910 m. vasario 17 d. gausioje, dešimties užaugusi vaikiškoje šeimoje. Jis buvo vyriausiasis.

Iš Panevėžio apskrityje esančio Šimoni miestelio, kuriame velionis gimė, tėvai greit persikėlė tame pat valsčiuje Miškiniai kaime esantį nuosavą nedidelį kaimą. Ten ir prabėgo jo vaikystė. Dar jaunas, bet labai gabus jaunuolis stovėjo Rokiškio gimnazijoje. Jis baigė 1926 metais būdamas vos 16 metų amžiaus.

Aplinkyboms susidėjus, metus išbuvo tėvyneje, o 1927 m. rudenį išvyko dotnuvą studijuoti Žemės ūkio Akademijoje.

Studijuodamas V. Manelis daugiausia domėjosi žemės ūkio ekonomijos bei kooperacijos mokslais. Šioje srityje velionis daug paskatinimo gavo iš kanauninko prof. Fabijono Kemšio, su kuriuo jis glaudžiai bendradarbiavo ir kurio katedroj pradėjo savo tarnybinį bei mokslinį karjerą.

1932 metais Vitas Manelis baigė Žemės ūkio Akademijos diplomuoto agronomo ekonomisto laipsnį, o 1939 metais, po to kai jis parašė ir apgynė labai išsami ir domi disertaciją apie Pabaltijo kooperatines pieno perdirbimo bendroves, buvo jam suteiktas agronomijos daktaro laipsnis.

Prieš tai (1932-1933), Karo Mokykloje aspirantu atliko karinį prievolės ir mokyklą baigęs gaudamas atsargos leitenanto laipsnį.

Savo polinką mokslui bei studijoms V. Manelis rodė ir atvykęs Jungtines Amerikos Valstybes. Nors ir nepalankiose sąlygose, bet, dirbdamas Chicagos Universiteto administracijos skyriuje, ten pat ir studijavo, 1953 metais sigydamas verslo administracijos magistro laipsnį (M.B.A.).

Darb Žem s kio Akademijoje velionis prad jo 1931 metais vyresniuoju laborantu. 1933 metais buvo paskirtas vyresniuoju asistentu, o nuo 1935 m. jis jau prad jo skaityti studentams paskaitas ir vadovauti seminarams.

1941 metais V. Manelis buvo išrinktas docentu ir paskirtas Žem s kio Akademijos prorektorius pareigoms. Tas pareigas jis jo iki pasitraukimo iš Lietuvos 1944 m. liepos m n.

Vokietijoje jis daug darbo d jo organizuojant Hamburge Pabaltijo Universitet . Be d stymo, jis ten jo dar Žem s kio Fakulteto dekanas o v liau ir lietuvi sektorius rektorius pareigas.

Iš Chicagos Universiteto velionis 1956 metais per jo dirbti

Pacard bendrov s radijo aktyvumui matuoti aparat gaminimo mon , kur jis greit iškilo vadovaujant ius pareig nus. Perankstyva mirtis ir ia, deja, neleido jam pareikšti visus sugeb jimus.

Prof. V. Manelis, be disertacijos, yra paraš s platok studij apie atstatomos Lietuvos žem s k . Ši studija *Žem s reformas gair s* yra tilpusi Lietuvos kio Atstatymo Komisijos 1951 metais išleistame leidiny. Be to, jis yra atspausdin s vis eil straipsni periodin j spaudoj bei *Lietuvi Enciklopedijoje*. Visur atsispindi gilus aprašomo dalyko pažinimas bei sugeb jimas suglaustai ir labai aiškiai formuluoti savo mintis.

Prof. Manelis buvo neeilini gabum , darbštus ir mok jo sistemingai dirbti. Tiek studijuodamas, tiek profesoriaudamas visuomet buvo pirmaujan i tarpe. Ir koleg , ir student buvo labai vertinamas.

Tiek Lietuvoje, tiek tremtyje jis visuomet stipriai reišk si lietuviškoje bei katalikiškoje veikloje. Ypa daug laiko ir sielos jis skyr ateitininkams, kuri idealams tarnavo nuo gimnazijos suolo iki pat mirties. J jis neišsižad jo ir pirmojo bolševikme io metu, kada tai buvo itin pavojinga.

Žem s kio Akademijoje velionis priklaus student ateitinink korporacijai *Agricola*, kurios š kis «Žem pamil , saul s ilg kim s» yra jo paties parinktas. Juo jis nor jo pabr žti b simo agronomo darb jungiant j su ateitininko idealu.

V liau, b damas Ateitinink Sendraugi S jungos nariu, pradžioje vadovavo Chicagos skyriui, o 1960-1962 metais buvo S jungos Centro Valdybos pirmininku.

B damas gilus patriotas ir tvirtas katalikas, profesorius mielai bendravo su kit sitikinin žmon mis, gerb j nuomon ir savo ruožtu j buvo gerbiamas. Didelio takto bei švelnios vidin s kult ros velionis niekuomet pokalbyje nepakeldavo balso ir nieko ne žeisdavo. Ir tikrai, miela b davo steb ti, kaip jis, kad ir karš iausi diskusij metu, r pestingai parinkdavo savo nuomonei paremti švelniausius išsireiškimus, kad tik ne skaudinus oponent . Tai buvo geriausias tolerancijos ir vidin s inteligencijos pavyzdys.

Lygiai švelnus jis buvo ir humoristin j k ryboje, kurioje jis labai taikliai paliesdavo ar tai paskirus asmenis, ar tai vairias m s lietuviškojo gyvenimo apraiškas.

Tiek tarnyboje, tiek mokslin j bei visuomenin j veikloje, tiek, pagaliau, šeimoj velionis buvo itin pareigingas. Jeigu jis apsi m k nors padaryti, gal jai b ti visiškai tikras, kad tai bus laiku ir tinkamai atlikta, nors tai dažnai kainuodavo jam daug nemigo nakt ir silpnindavo jo j gas. Ir prie viso to buvo nuostabiai kuklus. Nem go reklamos ir pirm sias eiles patekdavo tik einam pareig bei aplinkybi ver iamas.

Tenka labai apgailestauti, kad negailestingoji mirtis taip anksti nutrauk jo gyvyb s si l ir kad k rybingiausi amžiaus laikotarp jam neteko gyventi laisvoj T vyn j ir dirbti ten t darb , kuriam jis buvo taip puikiai pasiruoš s. Jis tikrai b t praturtin s m s mokslin literat r nevienu svarių veikalų, nes jis tur jo daug graži id j ir mok jo dirbti.

Lietuviškoji visuomen vertino ir pagerb prof. Vit Manel gausiai atsilankydama koply i ir palyd dama j amžino poilsio viet — Šv. Kazimiero kapines Chicagoje. Li desy liko jo žmona, diplomuota agronome Faustina, ir s nus, medicinos daktaras Juozas.

Bal ys Vit kus

Chicago, J. A. V.